

Projekt allearter.dk skudt i gang

Allearter.dk – idé og koncept

Allearter.dk er en gammel DanBIF'sk drøm – og noget som vi er rigtig mange, der har sukket efter i mange år. Formålet – og håbet – er at skabe en samlet oversigt over de dyr, planter, svampe mv., der kendes fra Danmark, frit tilgængelig på en hjemmeside.

Planen er, at man på hjemmesiden skal kunne se og hente artslister over større eller mindre grupper af Danmarks fauna og flora mv. I skrivende stund byder allearter.dk på artslister over en begrænset del af de danske livsformer – i form af statiske artslister. Planen er, at der i de kommende måneder vil blive lagt mange flere artsgrupper på hjemmesiden og en søgefunktion vil blive kørt i stilling.

Ud over artslisterne er der for hver artsgruppe en informationsside, hvor det bl.a. vil fremgå, hvad der findes af tidligere oversigter inden for den enkelte gruppe. Begrebet "artsgruppe" dækker bredt og afspejler ikke nødvendigvis naturlige systematisk afgrænsede enheder, men er i højere grad valgt ud fra praktiske hensyn og efter hvor vidt arter er behandlet samlet i litteraturen. En artsgruppe kan således rumme fra en enkelt til flere tusinde arter og rumme fra en enkelt familie til en eller flere rækker. Hver art forsynes med en specifik reference til forekomst i Danmark samt information om systematisk placering (familie, orden, klasse etc.).

Allearter.dk er et DanBIF-projekt med Lars Skipper som hovedansvarlig for hjemmesidens indhold. Adressen er indtil videre <http://www.danbif.dk/allearter.dk>.

De velkendte, de forsømte og de næsten ukendte

Visse grupper er grundigt undersøgt i Danmark – det gælder f.eks. fugle og planter samt insekter, der ser godt ud i en samling - primært biller og sommerfugle. Andre har været genstand for grundige studier i forgangne tider, men er ikke blevet opdateret i årtier grundet manglende ekspertise, som f.eks. mosdyr. Atter andre er så uoverskuelige, at vi kun lige har løftet en lille flig af artsdiversiteten – det gælder især rundorme, hvoraf et par hundrede arter er kendt fra landet, men hvor måske op i nærheden af 10.000 arter ligger og venter på at blive opdaget og navngivet.

For nogle af artsgrupperne på allearter.dk er der aldrig før udarbejdet danske lister og for flere andre foreligger kun meget forældede oversigter.

Hvor mange arter i Danmark?

Et præcist svar på dette spørgsmål er i sagens natur irrelevant uden at inddrage en række kriterier og definitioner. Hvad med forhistoriske arter og hvor går Danmarks grænser – ikke mindst de marine – og skal Grønland og Færøerne tælles med?

Snakker vi om kendte, registrerede eller dokumenterede arter? – hvilket bestemt ikke altid det samme! Eller snakker vi om de forventelige arter - eller det faktiske antal, som ingen kender eller nogensinde vil komme til at kende? Og så er der hele spørgsmålet om artsdefinition, der kan variere markant alt efter om man tyr til ekspertise blandt "splittere" eller "samlere".

Trængt op i en krog og truet til et svar, vil et bud på hvad artslisten kan presses op på være i størrelsesordenen 35-40.000 arter.

Ildpølser og pukkelhvalens blinde passager – om kriterier for danske arter

Hvilke arter skal med – og hvilke skal ikke med på en liste over danske organismer?

Det kan diskuteres i en uendelighed – og der er ikke noget endegyldigt svar. Ofte er der forskellige traditioner blandt folk, der arbejder med forskellige artsgrupper.

- Hvad med en amerikansk fugleart, der har kuk i GPS'en og forvilder sig over Atlanten?
- Hvad med arter, der slæbes med hjem i kufferten fra en charterrejse i Syden – eller indvortes i form af parasitter?
- Hvad med haveplanter, der kravler gennem hækken og ud i vejkanten?

- Hvad med ildpølser og tøndesalper – bizarre dyr med bizarre navne, der ikke findes i Danmark som sådan, men kan flyde hertil med havstrømme?
- Hvad med den rur-art (krebsdyr), der i Danmark kun er fundet som gråst på en pukkelhval?
- osv. osv. osv.

Døm evt. selv – og send gerne din mening til os.

Taksonomi og nomenklatur = kaos

I de gode gamle Linné-dage var der kun to riger, hhv. dyreriget og planteriget – eller helt korrekt var der tre riger, da også mineraler udgjorde et rige i naturen. Mineralerne gled ud og til gengæld fik de encellede dyr m.fl. deres eget rige, Protista. Siden dannede bakterierne en fraktion, og efter fulgte svampene. Siden blev bakterierne delt yderligere op og en del af algerne fik deres eget rige, Chromista, og i dag er der noget nær kaos. Hvad navngivning eller nomenklatur angår, er det ikke bedre – arter flyttes konstant rundt i systemet og tusinder af arter skifter navn gang på gang og efterlader alenlange lister over synonymer. Konsensus er en by i Rusland.

Kradser, langebarn, ligrøver og flaskerenser – om danske navne

Kun en brøkdel af danske organismer har etablerede danske navne. Blandt dyrene gælder det først og fremmest hvirveldyrene og enkelte insektordener, blandt planterne karplanter og mosser og blandt svampene basidiesvampe og sæksporesvampe. For de fleste øvrige grupper er kun få eller ingen arter navngivet på dansk. For enkelte artsgrupper er der oprettet særlige navneudvalg, for andre grupper har omfattende bogværker "sat sig" på de danske navne, men for mange grupper bruges danske navne i flæng og opfindes og ændres efter forgodtbefindende i forbindelse med udgivelse af håndbøger m.v.

Danske arter – et øjebliksbillede

For få mia. år siden var der ingen arter i Danmark. For en halv snes tusinde år siden var der kun få, hvoraf meget få findes her endnu. Sidste år var der rigtig mange arter, men måske ikke så mange som i år – eller til næste år. Antallet af arter ændrer sig konstant – det har altid gjort det og vil gøre det til evig tid. Tidligere i historien var voldsomme naturkatastrofer øverst på årsagslisten. I de seneste årtier er de primære årsager klimaforandringer, ødelæggelse af habitater samt den øgede samhandel og transport, der flytter arter rundt på kryds og tværs af kloden – og hvoraf nogle får så godt og grundigt fat, at de bliver invasive og udrydder andre arter. Men også vores øgede viden om arternes systematik og genetik ændrer konstant billedet – arter splittes og samles, ikke mindst som følge af DNA-undersøgelser.

Hjææælp!

Allearter.dk vil, som det fremgår tydeligt af ovenstående, aldrig blive tilnærmelsesvis fuldstændig – men for at komme nærmere "sandheden" har vi brug for din hjælp.

Vi vil meget gerne høre fra dig...

- Hvis du har kendskab til arter, der mangler på artslisterne.
- Hvis du har kommentarer til en arts berettigelse på artslisterne.
- Hvis du kan "fylde huller ud" i form af artslistes, oplysninger om autornavne, synonymer, danske navne, taksonomiske kategorier eller andet.
- Hvis du har kendskab til relevant litteratur, hjemmesider etc.
- Hvis du har kendskab til personer, der kunne tænkes at ligge inde med oplysninger omkring manglende/ufuldstændige artslistes.
- Hvis du har kommentarer til arter eller andre taxa, vedrørende deres systematik.
- Hvis du falder over fejl, det være sig stavfejl, fejl i navne, i referencer, i funktionalitet på siden eller andre fejl.
- Hvis du har idéer til forbedring af hjemmesiden.

Kommentarer sendes til Lars Skipper (lars.skipper@get2net.dk).

God fornøjelse på allearter.dk (adressen er indtil videre <http://www.danbif.dk/allearter.dk>)

Lars Skipper
DanBIF
Statens Naturhistoriske Museum